

МОДЕЛЮВАННЯ НАСЛІДКІВ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН В АДМІНІСТРУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ ВНЕСКІВ В УКРАЇНІ

Проводиться поетапний аналіз інституційних змін в адмініструванні соціальних внесків, визначаються очікування збільшення надходжень при зниженні ставки єдиного соціального внеску у відповідності до теорії Лафера. Проводиться моделювання змін на прикладі гіпотетичного підприємства з визначенням змін обсягу надходжень від податків і внесків внаслідок прийнятих інституційних змін. Проводиться аналіз по кожному етапу змін від створення єдиного соціального внеску і зменшення ставки до підвищення мінімальної заробітної плати. Розглядаються можливі наслідки змін в короткостроковому і довгостроковому періоді. Визначаються можливі стратегії бізнес середовища для використання коштів, що вивільнюються при зниженні ставки ЄСВ. Розглядаються наслідки адміністративного рішення про підвищення мінімальної заробітної плати. Визначаються дисбаланси, які виникли в наслідок підвищення рівня мінімальної заробітної плати. Надаються рекомендації щодо усунення дисбалансів.

Ключові слова: адміністрування, фонд оплати праці, єдиний соціальний внесок, мінімальна заробітна плата, інституційні зміни, моделювання.

Корольков Владислав, Баранник Александра

МОДЕЛИРОВАНИЕ ПОСЛЕДСТВИЙ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В АДМИНИСТРИРОВАНИИ СОЦИАЛЬНЫХ ВЗНОСОВ В УКРАИНЕ

Проводится поэтапный анализ институциональных изменений в администрировании социальных взносов, определяются ожидания увеличения поступлений при снижении ставки единого социального

взноса в соответствии с теорией Лаффера. Проводится моделирование изменений на примере гипотетического предприятия с определением изменений объема поступлений от налогов и взносов в результате принятых институциональных изменений. Проводится анализ по каждому этапу изменений от создания единого социального взноса и уменьшение ставки до повышения минимальной заработной платы. Рассматриваются возможные последствия изменений в краткосрочном и долгосрочном периоде. Определяются возможные стратегии бизнес среды для использования средств, высвобождаемых при снижении ставки ЕСВ. Рассматриваются последствия административного решения о повышении минимальной заработной платы. Определяются дисбалансы, которые возникли в результате повышения уровня минимальной заработной платы. Даются рекомендации по устранению дисбалансов.

Ключевые слова: администрирование, фонд оплаты труда, единый социальный взнос, минимальная заработная плата, институциональные изменения, моделирование.

Korolkov Vladyslav, Barannik Oleksandra

MODELING THE CONSEQUENCES OF INSTITUTIONAL CHANGES IN ADMINISTRATION OF SOCIAL CONTRIBUTIONS IN UKRAINE

A step-by-step analysis of institutional changes in the administration of social contributions is being carried out, expectations of increasing revenues are determined when a single social contribution rate is reduced in line with Laffer's theory. The simulation of changes is carried out on the example of a hypothetical enterprise, with the definition of changes in the volume of income from taxes and contributions as a result of the adopted institutional changes. An analysis is conducted for each stage of the change from the creation of a single social contribution and the reduction of the rate to the increase of the minimum wage. The possible consequences of changes in the short and long term are considered. Possible business environment strategies are defined for the use of funds released upon reduction of the SSC rate. The consequences of the administrative decision to raise the minimum wage are considered. The

imbalances that arose as a result of raising the level of minimum wages are determined. Recommendations for eliminating imbalances are given.

Keywords: administration, wage fund, single social contribution, minimum wage, institutional changes, modeling

Постановка проблеми. Відповідно основ економічної теорії заробітна плата і соціальні внески є одним з ключових потоків перетворень витрат у доходи в економічному кругообігу. Якщо заробітна плата формує надходження до сімейного бюджету, то соціальні внески формують надходження до фондів, які забезпечують у подальшому пенсійне забезпечення і соціальний захист населення. Фонд оплати праці є базою для розрахунку соціальних внесків. Тому будь-які зміни у системі нарахування заробітної плати, або порядку розрахунку соціальних внесків безпосередньо впливають як на доходи громадян, так і на їх соціальне забезпечення та захист. Це зумовлює актуальність теми дослідження.

Починаючи з введення “Податкового кодексу” в Україні відбулися суттєві інституційні перетворення в адмініструванні соціальних внесків і заробітної плати з метою її детенізації і підвищення середнього рівня. За рахунок цього очікувалось покращення надходжень соціальних внесків для забезпечення наповнення пенсійного фонду. Такі зміни відбувались поетапно в очікуванні покращення стану. Але очікуваного підвищення заробітної плати та її детенізації за ініціативою роботодавців не відбулося. Як наслідок збільшення надходжень від соціальних внесків також не відбулося. Для виправлення ситуації на державному рівні було прийнято рішення про підвищення рівня мінімальної заробітної плати до 3200 грн. Це покращило надходження до державного пенсійного фонду, але внесло суттєвий дисбаланс в систему нарахування заробітної плати, та практично знищило стимулюючу функцію для робітників, які отримували нарахування заробітної плати по системі тарифних ставок до 12 розряду. Тому аналіз наслідків інституційних змін потребує додаткового дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Шляхи оптимізації системи адміністрування соціальних внесків і заробітної плати для детенізації заробітної плати розглядалися Скрипником А. та Гендлером Г. [1, с. 23]. За результатами їх досліджень для детенізації

фонду оплати праці визначається розмір єдиної ставки соціальних платежів на рівні 13,3 %. Карлін М. та Іванчук Н. виявили неточності цього дослідження і запропонували іншу модель оптимізації ставки єдиного соціального внеску (ЄСВ), що враховує реальні вимоги законодавства щодо його обчислення [2, с.95] .

Враховуючі пропозиції вітчизняних вчених та радника міністра фінансів України Артура Лаффера комітет з питань податкової та митної політики, який очолює Ніна Южаніна, підготував проект податкових змін. Але фактичні наслідки реалізації інституційних змін надали зовсім не очікувані результати. Цей факт потребує всебічний аналіз наслідків з використанням методів імітаційного моделювання для формування пропозицій щодо усунення дисбалансів.

Вже у 2016 році науковці почали відмічати не адекватну реакцію бізнесу на проведення інституційних змін. Це питання розглядалися у роботах Серебрянського Д. і Вдовиченко А. [3], а також Новак І. [4]. Але повної відповіді на питання ще немає.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у проведенні моделювання впливу інституційних змін з використанням імітаційної моделі, проведенні аналізу наслідків інституційних змін і формуванні пропозицій щодо усунення дисбалансів у системі нарахування заробітної плати і збільшення надходжень до державного бюджету та пенсійного фонду.

Виклад основного матеріалу. Введення в дію Податкового кодексу створило умови щодо початку суттєвих інституційних змін в адмініструванні соціальних внесків.

На першому етапі Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» №2464-VI від 08.07.2010 було введено єдиний соціальний внесок (ЄСВ), який замінив собою чотири окремі відрахування: до Пенсійного фонду; до фондів страхування на випадок безробіття; із тимчасової втрати працездатності; від нещасних випадків на виробництві. Закон набрав чинності з 01.01.2011 року.

Відповідно до Закону України ЄСВ не входить до системи оподаткування, а поповнює державний пенсійний фонд.

На час до введення Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

соціальні внески що пов'язані із заробітною платою були представлені наступними ставками:

- внески до пенсійного фонду (нарахування 33,2%; утримання 2%);

- внески до фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності (нарахування 1,4%; утримання 1%);

- внески до фонду зайнятості (нарахування 1,6%; утримання 0,6%);

- внески до фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві (диференційовані ставки 0,56-13,5% в залежності від класу професійного ризику).

Разом нарахування на фонд оплати праці склали 36,76%, а утримання 3,6%. При впровадженні ЄСВ було прийнято рішення ставку ЄСВ встановити як суму всіх соціальних внесків що існували на той час, тобто нарахування ЄСВ на фонд оплати праці роботодавця було встановлено на рівні 36,76% відповідно до I-го класу професійного ризику, а утримання з заробітної плати кожного працівника було встановлено на рівні 3,6%.

Така трансформація системи адміністрування суттєво покращила організаційну форму обліку внесків соціального страхування. Облік і розподіл ЄСВ було покладено на пенсійний фонд. Це було початком створення умов для зменшення податкового навантаження в розрахунок на одну гривню заробітної плати.

Для впровадження наступних змін на державному рівні було обрано стратегію поступового зменшення ЄСВ в очікуванні відповіді з боку бізнес середовища у вигляді підвищення заробітної плати і її детінізації.

2015 рік був роком експериментів. На початку 2015 року, роботодавцям було створено умови для зменшення ставки ЄСВ. Власникам бізнесу було надано можливість застосовувати понижуючий коефіцієнт 0,4 до розміру ЄСВ за умови дотримання 4-х наступних вимог: збільшення фонду оплати праці в 2,5 рази; зростання бази нарахування ЄСВ на 30% порівняно з 2014 роком; середній платіж ЄСВ не менш 700 гривень та середня заробітна плата не менш 3-х мінімальних. Тобто передбачалось, що бізнес піде на підвищення заробітної плати за рахунок зменшення розміру ЄСВ. Але запропоновані умови були занадто важкими, тому бізнес середовище не сприйняло їх і все залишилось без змін.

З 13.03.2015 року набрав чинності закон, який зменшив кількість умов до 3-х. Не зважаючи на послаблення цей крок також не дав результату, який очікував уряд. Це було сигналом для більш ретельного дослідження умов на ринку праці і аналізу причин, які заважають бізнесу йти на зустріч крокам уряду.

15 вересня 2015 на посаду радника міністра фінансів України Наталії Ярьсько був призначений Артур Лаффер, автор теорії залежності між рівнем податкового тиску і податковим надходженнями, для надання консультацій з питань здійснення в Україні податкової реформи.

За підсумками проведеного аналізу та враховуючі теорію Лаффера, відповідно до якої зменшення податкового навантаження приводить до збільшення податкових надходжень до бюджету група Ніни Южаніной, яка очолює Комітет з питань податкової та митної політики підготувала новий проект податкових змін.

З початку 2016 року було прийнято рішучий крок для подальшого зменшення ЄСВ. Для нарахувань на фонд оплати праці ставку ЄСВ було знижено до 22% не залежно від класу професійного ризику, а всі відрахування із заробітної плати на ЄСВ було скасовано. Цей крок дозволив бізнес середовищу суттєво зменшити загальні витрати на оплату праці, і зменшити собівартість продукції.

Але отримавши послаблення податкового навантаження навидь при цих умовах бізнес середовище не спрямувало вивільнені кошти на підвищення заробітної плати. Відповідно надходження до пенсійного фонду не збільшились, виведення заробітної плати з тіні також не відбулося. У січні 2016 року надходження ЄСВ зменшилось на 12,61%, у лютому на 31,65%, у березні на 28,67%. [5]. Як наслідок фонд соціального страхування швидко втрачав ресурс. Це свідчило про недосконалість прогностичних розрахунків.

Для бізнес середовища Урядом було розгорнуто інформаційне роз'яснення про зниження ЄСВ і створення умов для підвищення заробітної плати, але бізнес прийняв прагматичне рішення і залишив рівень заробітної плати без змін, навидь не зважаючи на неодноразові звернення Президента України через засоби масової інформації.

Вже після обговорення бюджету на 2017 рік у першому читанні Президент України оголосив про підвищення мінімальної заробітної плати до рівня 3200 грн. Тобто, не дочекавшись того часу

коли економічні процеси приведуть до збільшення заробітної плати і відповідно надходжень ЄСВ, Президент прийняв відповідальність за адміністративне рішення про збільшення мінімальної заробітної плати на себе. Це рішення з одного боку ґрунтувалось необхідністю збільшення надходжень ЄСВ, а з іншого потягнуло ланцюг пов'язаних з мінімальною заробітною платою змін.

Дійсно, зі збільшенням мінімальної заробітної плати надходження ЄСВ збільшились і частково компенсували втрату початку 2016 року, але повністю компенсувати ці втрати не вдалось. Крім того, таке командне рішення призвело до погіршення балансу між прожитковим мінімумом в 1600 грн. і мінімальною заробітною платою в 3200 грн. Було порушено баланс в таблиці тарифів і посадових окладів. Так таблиця посадових окладів до 11 тарифного розряду включно не перевищує мінімальну заробітну плату. За Законом України, якщо працівник виконав місячну норму праці, а нарахована йому заробітна плата є нижчою від законодавчо встановленого розміру мінімальної заробітної плати, роботодавець зобов'язаний провести доплату до її рівня, яка виплачується щомісячно одночасно із заробітною платою. Таким чином працівники бюджетної сфери з окладами від 1 по 11 тарифний розряд включно, а це від прибиральниці і лаборанта до провідного фахівця, в цих умовах отримують однакову заробітну плату. Це нанівець зводить стимулювання праці, прагнення до підвищення кваліфікації.

Крім того, збільшення мінімальної заробітної плати потягнуло необхідність збільшення сплати ЄСВ фізичними особами підприємцями навидь якщо той тимчасово не веде підприємницької діяльності. Як наслідок велика кількість фізичних осіб підприємців припинила свою діяльність.

Збільшились також всі платежі, які розраховувались через розмір мінімальної заробітної плати. Все це привело до порушення балансів в багатьох сферах економіки України.

Що відбулось і чому економічні процеси почали здійснюватися у неочікуваному напрямі? Для з'ясування причин і відповіді на це питання треба провести моделювання інституціональних змін і оцінити їх наслідки. Проведення дослідження шляхом аналізу процесів на прикладі реальних суб'єктів господарювання ускладнюється існуванням багатьох факторів, що

впливають як на фінансові результати, так і на нарахування заробітної плати окремим робітникам та ЄСВ на фонд оплати праці.

Розглянемо наслідки процесів на прикладі гіпотетичного підприємства, яке кожного місяця виконує той самий обсяг робіт при фіксованих цінах на матеріали і комплектуючі, фіксовану суму амортизації і фіксовану заробітну плату. А саме:

- дохід – 80000 грн.;
- витрати на матеріали (комплектуючі) – 20000 грн.;
- амортизаційні відрахування – 5000 грн.

Припустимо, що на підприємстві працює 10 працівників, яким встановлені фіксовані оклади. Проведемо імітаційне моделювання формування фонду оплати праці, нарахувань і утримань ЄСВ у відповідності до інституційних змін законодавства. Результати моделювання формування фонду оплати праці і ЄСВ наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Результати моделювання формування фонду оплати праці і ЄСВ.

П.І.Б.	Оклад (грн)	2011		2015	2016	2017	
		утрим.	нарах.	нарах.	нарах.	нарах.	донарах.
Івахненко С.А.	5000,00	180,00	5000,00	5000,00	5000,00	5000,00	
Петренко І.М.	4800,00	172,80	4800,00	4800,00	4800,00	4800,00	
Сидоренко О.В.	4800,00	172,80	4800,00	4800,00	4800,00	4800,00	
Шпак А.В.	4500,00	162,00	4500,00	4500,00	4500,00	4500,00	
Скворцов Є.Г.	4000,00	144,00	4000,00	4000,00	4000,00	4000,00	
Орлов Л.А.	3500,00	126,00	3500,00	3500,00	3500,00	3500,00	
Соколов С.А.	3200,00	115,20	3200,00	3200,00	3200,00	3200,00	
Солов'єв О.М.	3000,00	108,00	3000,00	3000,00	3000,00	3200,00	200,00
Вороб'єв Р.О.	2800,00	100,80	2800,00	2800,00	2800,00	3200,00	400,00
Коньков С.С.	2200,00	79,20	2200,00	2200,00	2200,00	3200,00	1000,00
ФОП	37800,00		37800,00	37800,00	37800,00	39400,00	
Нарахування ЄСВ на ФОП			13895,28	13895,28	8316,00	8668,00	
утримання ЄСВ		1360,80					
Надходження до ПФ		1360,80	13895,28	13895,28	8316,00	8668,00	
втрати роботодавця							1600,00

З урахуванням проведених розрахунків фонду оплати праці і

ЄСВ моделювання підсумків господарської діяльності надасть наступні значення (таблиця 2).

При проведенні розрахунків податок на прибуток у 2011 році встановлено на рівні 25%, а починаючи з 2015 року 18%. За результатами моделювання можна зробити наступні висновки:

Зменшення ставки ЄСВ майже в три рази збільшує чистий прибуток підприємства при інших рівних умовах, в той час як нарахування ЄСВ зменшуються на 40%.

Підвищення мінімальної заробітної плати збільшує надходження ЄСВ до пенсійного фонду тільки на 3%, тобто в залежності від того яка частка робітників отримує заробітну плату нижчу за мінімальну. Чистий прибуток у цьому випадку зменшується, але залишається більшим за прибуток 2015 року в два рази. Ці зміни відбулися тільки за результатами перерозподілу в системі оподаткування.

Таблиця 2

Результати моделювання підсумків господарської діяльності

Стаття	2011	2015	2016	2017
Дохід	80000,00	80000,00	80000,00	80000,00
Оплата праці	37800,00	37800,00	37800,00	39400,00
Нарахування на ФОП	13895,28	13895,28	8316,00	8668,00
Витрати (матеріали, комплектуючі, оренда, інші)	20000,00	20000,00	20000,00	20000,00
Амортизація	5000,00	5000,00	5000,00	5000,00
Прибуток	3304,72	3304,72	8884,00	6932,00
Податок на прибуток	826,18	594,85	1599,12	1247,76
Чистий прибуток	2478,54	2709,87	7284,88	5684,24

Разом із тим зі зменшенням податкового навантаження в бізнес середовище зменшилась собівартість робіт та послуг і реально збільшилися доходи підприємств, що сприяло збільшенню надходжень до бюджету від податку на прибуток. Тобто бізнес отримав додатковий дохід. Якщо в бюджетній сфері держава може впливати на розподіл отриманих додаткових коштів від зменшення ЄСВ, то в бізнес середовищі спрямування цього доходу залежить тільки від власника бізнесу.

Розглянемо наступні стратегії спрямування додаткового доходу:

- підвищення заробітної плати;
- відмовлення від тіньової заробітної плати;
- залишення рівня заробітної плати без змін і отримати збільшення прибутку, який можна направити на дивіденди, підвищення статутного фонду, інвестиції та інші;
- збільшити витрати на оновлення обладнання;
- використання коштів, що отримані від зменшення ЄСВ для тіньових схем “відкату”, та переводу коштів в готівку.

Зміни що відбулися ніяк не вплинули на ринок праці. Тому не має необхідності у додатковому заохочуванні працівників. На наш погляд найбільш імовірною стратегією буде спрямування вивільнених коштів на самофінансування власних програм розвитку бізнесу.

Якщо держава примусово встановлює мінімальний розмір заробітної плати, то це створює такі умови на ринку праці, при яких роботодавець не має права наймати працівників оплатою менш ніж мінімальна. Тому з’являється різниця між кількістю робітників, що бажають працювати за мінімальну заробітну плату і кількістю працівників, яких роботодавці бажають прийняти на роботу. Як наслідок, підвищується рівень безробіття. Причому у даному випадку причиною безробіття буде не відмова працівників працювати за мінімальну оплату, жорсткість ставки. Тому безробіття перетворюється з природного на штучне.

Висновки.

За підсумками проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

По-перше. Створення єдиного соціального внеску, який замінив чотири інших суттєво покращило систему адміністрування соціальних внесків, дозволило спростити процедуру розрахунку внесків, дозволило сконцентрувати всі надходження від соціальних внесків у пенсійному фонді, а контроль надходжень закріпити за податковою службою.

По-друге. Проведене моделювання свідчить про перерозподіл витрат при веденні господарчої діяльності. Вивільнені від зменшення ставки ЄСВ кошти при інших рівних умовах створюють додатковий прибуток і відповідно сприяють підвищенню надходжень податку на

прибуток. Такий перерозподіл є реакцією на зміни у короткостроковому періоді.

По-третє. Підвищення рівня мінімальної заробітної плати дозволило збільшити надходження ЄСВ, але внесло дисбаланс у систему нарахування заробітної плати. Для робітників, які отримують заробітну плату відповідно тарифних ставок і окладів до 11 розряду включно нанівець зведена стимулююча функція оплати праці. Підвищення мінімальної заробітної плати створює умови для розвитку штучного безробіття. Для усунення дисбалансу необхідним є поступове підвищення ставки першого тарифного розряду до рівня мінімальної заробітної плати. Подальше підвищення мінімальної заробітної плати тільки посилить дисбаланс з системою тарифних ставок і окладів.

Перспективи подальших досліджень. Зменшення ставки ЄСВ у довгостроковому періоді може надати очікувані результати підвищення заробітної плати і її детінізації. Найбільш ймовірно, що у довгостроковому періоді кошти, які вивільнені від зниження ставки ЄСВ будуть створювати умови для самофінансування підприємств бізнес середовища. Результат економіки буде залежить від використання додаткових коштів самофінансування розвитку бізнесу. Це дійсно може привести к розширенню бізнесу і відповідно зростанню надходжень від господарської діяльності як у вигляді податку на прибуток, так і вигляді збільшення надходжень ЄСВ і ПДФО.

У даному випадку збільшення надходжень до бюджету і фондів буде підтверджувати теорію А. Лаффера про те, що зменшення податкового навантаження приводить до збільшення надходження податків, якщо податкове навантаження перевищує оптимальне значення.

Література

1. Скрипник А. Оцінка податкового навантаження і детінізація фонду оплати праці / Скрипник А., Гендлер Г. // Економіка України. – 2007. – №5. – С.23
2. Карлін М. Шляхи удосконалення адміністрування єдиного соціального внеску в Україні / М. І. Карлін, Н. В. Іванчук // Фінанси

України. - 2012. - № 12. - С. 93-102.

3. Серебрянский Д. ЄСВ і детінізація: фальстарт чи початок структурних змін? / Серебрянский Д., Вдовиченко А, // Дзеркало тижня. – 2016. - №20, 4-11 червня, Електронний ресурс режим доступу: https://dt.ua/finances/yesv-i-detinizaciya-falstart-chi-pochatok-strukturnih-zmin-_.html

4. Новак І. Реформа мінімальної заробітної плати: рух до європейських стандартів? / Новак І. // Дзеркало тижня. – 2016. - №23, 24 червня – 2 липня, Електронний ресурс, режим доступу: https://dt.ua/macrolevel/reforma-minimalnoyi-zarobitnoyi-plati-ruh-do-yevropeyskih-standartiv-_.html

5. Головацька А. Зниження ставки ЄСВ – чи справджуються сподівання? // А. Головацька, Електронний ресурс, Режим доступу: <http://taxlink.ua/ua/news/znizennja-stavki-sv-chi-spravdzujutsja-spodivannja.htm>

1. Skrypnyk A. Otsinka podatkovoho navantazhennya i detinizatsiya fondu oplaty pratsi / Skrypnyk A., Hendler H. // Ekonomika Ukrainy. – 2007. –№5. – S.23

2. Karlin M. Shlyakhy udoskonalennya administruvannya yedynoho sotsial'noho vnesku v Ukraini / M. I. Karlin, N. V. Ivanchuk // Finansy Ukrainy. - 2012. - № 12. - S. 93-102.

3. Serebryansky D. YESV i detinizatsiya: fal'start chy pochatok strukturnykh zmin? / Serebryansky D., Vdovychenko A, // Dzerkalo tyzhnya. – 2016. - №20, 4-11 chervnya, Elektronnyy resurs rezhym dostupu: https://dt.ua/finances/yesv-i-detinizaciya-falstart-chi-pochatok-strukturnih-zmin-_.html

4. Novak I. Reforma minimal'noyi zarobitnoyi platy: rukh do yevropeys'kykh standartiv? / Novak I. // Dzerkalo tyzhnya. – 2016. - №23, 24 chervnya – 2 lypnya, Elektronnyy resurs, rezhym dostupu: https://dt.ua/macrolevel/reforma-minimalnoyi-zarobitnoyi-plati-ruh-do-yevropeyskih-standartiv-_.html

5. Holovats'ka A. Znyzhennya stavky YESV – chy spravdzhuyut'sya spodivannya? // A. Holovats'ka, Elektronnyy resurs, Rezhym dostupu: <http://taxlink.ua/ua/news/znizennja-stavki-sv-chi-spravdzujutsja-spodivannja.htm>

Рецензент: Балджи М. Д., д.е.н., професор, Одеський національний економічний університет

25.09.2017

УДК 330.341:338.45

Мороз Михайло, Гейко Людмила

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ «ДЕРЖАВА-УНІВЕРСИТЕТИ-ПРОМИСЛОВІСТЬ»

Представлені методологічні та аналітичні узагальнення сучасного досвіду інституційного забезпечення органічної співпраці держави, університетів і бізнесових структур в інноваційному процесі. Виконано міжнародний порівняльний аналіз особливостей застосування концепції "потрійної спіралі" інноваційного циклу, здійснено оцінку стану відповідних процесів в Україні за рейтингами конкурентоспроможності, обґрунтована необхідність удосконалення існуючої інноваційної політики України шляхом створення і підтримки механізмів коопераційної взаємодії держави, університетів і бізнесових структур.

Ключові слова: інноваційна політика університетів, концепція "потрійної спіралі" інноваційного циклу, інноваційна система "державна – університети – промисловість", економіка України.

Мороз Михаил, Гейко Людмила

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СИСТЕМЕ «ГОСУДАРСТВО-УНИВЕРСИТЕТЫ-ПРОМЫШЛЕННОСТЬ»

Представлены методологические и аналитические обобщения современного опыта институционального обеспечения органичного сотрудничества государства, университетов и бизнес-структур в